Одговор протојереја Андреја Новикова на одлуку синодалног суда Александријске Патријаршије

У вези са антиканонском одлуком синодалног суда Александријске Патријаршије о „лишавању чина“ мене, протојереја Андреја Новикова, и свештеника Георгија Максимова, желео бих да кажем следеће.

Обојица поступамо у складу са синодалном одлуком Руске Православне Цркве о оснивању Патријаршијског Егзархата Африке и по благослову поглаварства наше Цркве. Та одлука, како је већ више пута објашњавано, почива на озбиљним богословским и канонским основима. Желим да подсетим да је александријски патријарх Теодор 2019. године прво почео да помиње поглавара украјинског раскола, признао такозвану „ПЦУ“ као законску Цркву Украјине, а потом и ступио у Евхаристијско заједништво са расколницима. Тиме је Александријска Црква постала једно тело са расколом. Синод Александријске Цркве не само да није осудио незаконито дело свог Патријарха, него је у свом Саопштењу ту одлуку констатовао као чињеницу црквеног живота своје Патријаршије. Раније су све Помесне Цркве, укључујући и Александријску, осудиле украјински раскол и признале да је јединствена законита Црква канонска Украјинска Православна Црква, коју данас предводи Митрополит кијевски и целе Украјине Онуфрије.

Ово јасно указује на то да је већ изражена Свеправославна одлука о осуди неканонског украјинског покрета као расколничког и о признавању Украјинске Православне Цркве у саставу Московске Патријаршије за јединствену канонску Цркву. Поставши једно црквено тело са украјинским расколом, александријски патријарх је сам постао део тог раскола и потпао под свеправославну осуду, а нарочито под своју сопствену– *„под своју анатему павшег“*.

Али под ту осуду никако нису желели да потпадну многобројни афрички клирици, који би неизбежно ушли у заједништво са расколом, јер ниједан свештеник не постоји сам за себе, него такође чини јединствено црквено тело са својим Патријархом, својом Помесном Црквом и својим епископом. Ти клирици, у своје име и у име својих парохијана, обратили су се Његовој Светости Патријарху московском и целе Русије Кирилу са молбом да их, примањем под омофор Руске Православне Цркве која је одбацила раскол, спасе од јединства са расколом, које они нимало не желе и о коме с њима нико није разговарао, него су просто доведени пред свршен чин.

Говори нам се да је једини разлог за прекид са сопственим поглаварством јавно проповедање саборно осуђене јереси од стране Патријарха или архијереја, сагласно 13–15. правилу Двократног Сабора. При том се стидљиво прећуткује 6. правило 2. Васељенског сабора, чији су Оци раскол изједначили са јереси: *„Јеретицима пак називамо и оне које је Црква одавно прогласила туђима, и оне који се претварају да исповедају веру нашу здраво, али су се одвојили и сабирају*

скупове против наших законито постављених епископа.“ Дакле, овде се описује класична ситуација украјинског раскола у који је ушла Александријска патријаршија. Штавише, Оци Двократног Сабора описују ситуацију у којој Патријарх или митрополит само проповеда јерес (укључујући и раскол), а не случај када они прелазе у осуђену јерес или осуђени раскол. У том другом случају сваки јерарх и они који га следе *ipse facto* постају јеретици и расколници. То није само проповед, нису само речи, то је чин са непосредним и неодложним канонским последицама.

Управо зато, уосталом, православним свештенослужитељима и мирјанима у XV веку није требало да чекају Свеправославни Сабор да би се одвојили од Цариградског патријарха и митрополита, који су прихватили унију са католицима. И они не само да се ни са чим нису огрешили о свете каноне већ напротив – служе за пример верности Светом Православљу.

Питање налажења у заједништву са расколом није питање геополитике (мада је раскол и рођен из непријатељске геополитике према Православљу), није питање спорова о имовини и територијама (мада и проблем црквених територија има важно канонско значење), нити је питање националног идентитета. То је питање останка у истинској Христовој Цркви или отпадања од ње, питање спасења, а ништа не може бити изнад тога. И у том погледу у православном учењу не постоје два мишљења, то је већ сфера догме.

Свештеномученик Игнатије Богоносац: *„Не дајте се преварити, браћо моја! Ко следи онога ко уводи у раскол, тај неће наследити Царство Божије“* (Посланица Филаделфљанима).

Свештеномученик Иринеј Лионски: *„Ако људи не чувају савез и најискреније заједништво са Црквом, па чак и ако би предали себе смрти исповедајући Христово име, грех им се не спира чак ни крвљу; незбрисива и тешка кривица раздора не чисти се чак ни страдањима. Онај ко је изван Цркве не може бити мученик, а онај ко напушта Цркву која ће царовати, не може се удостојити царовања“* (Пет књига против јереси).

Блажени Августин Хипонски: *„Верујемо у свету саборну Цркву. Јеретици и расколници такође називају своје заједнице црквама. Али јеретици, лажно мислећи о Богу, изопачују саму веру, а расколници незаконитим разједињавањем одступају од братске љубави, иако верују у исто што и ми. Зато ни јеретици не припадају васељенској Цркви, која љуби Бога, ни ти јој припадају расколници“* (О симболу вере).

Светитељ Јован Златоусти: *„Производити раздоре у Цркви није мање зло него упадати у јересе... грех раскола не спира се чак ни мученичком крвљу“* (Тумачење Посланице Ефесцима).

Прости афрички свештеници и мирјани далеко су боље усвојили црквене каноне и учење древних Отаца Цркве него њихово грчко руководство. Обраћање афричких исповедника Православља било је јединствен, канонски исправан и могући излаз из ситуације у којој су се нашли кривицом свог Патријарха. А поглаварство Руске Православне Цркве није имало другог излаза него да прихвати те клирике и њихову паству. То је била његова црквена и морална обавеза, израз хришћанске бриге о спасењу ближњих, истоверника. А одбијање би управо било политичка одлука

мотивисана одржавањем „добрих односа“, избегавањем „непотребних проблема“, „очувањем равнотеже“, било шта, само не брига о спасењу у Христу.

Управо у томе и јесте наша скромна мисија, моја и оца Георгија, коју не носимо вођени личном иницијативом. Предаја светих антиминса и светог мира, заједничко служење с афричким свештенством које је сачувало верност Православљу, молитва са паством, духовно општење са њом, организовање хуманитарне помоћи – то је неповратан, неопозив корак Руске Православне Цркве, која представља огромну већину православних хришћана на планети. Запамтите: свештеници и мирјани Африке с којима је Руска Црква ушла у заједништво нису никуда отишли и остали су тамо где су и били – у Јединој Светој Саборној и Апостолској Цркви. Њихово бивше црквено руководство отпало је од те Цркве и нашло се у новој „цркви“ украјинског раскола. А као што је рекао Божанствени Искупитељ: ко *„не послуша Цркву, нека ти буде као незнабожац и цариник “* (Мт. 18, 16).

Руска Православна Црква није упала ни на чију канонску територију, јер расколници немају канонску територију. Исто тако, још пре одлуке 3. Васељенског Сабора о осуди несторијанске јереси и свргавању њеног јересијарха, светитељи Целестин римски и Кирил александријски у V веку примили су у заједништво клирике Цариградске Цркве који су прекинули помињање свог патријарха Несторија.

Коначно. Намерно сам избегавао помињање оног страшног односа који је афричко свештенство и верни народ нередовно доживљавао од стране Александријске патријаршије, а о чему имамо многобројна непосредна сведочанства. Дађу скроман савет Александријској патријаршији: пружањем белим управитељима да организују праве прогоне и освету над локалним свештеницима и народом који се с вама не слаже није најбољи начин да се освоје срца на афричком континенту.

Протојерej Андрej Новиков,

члан Синодалне библијско-богословске комисије и Међусаборног присуства Руске Православне Цркве,

настојатељ московског храма Живоначалне Тројице на Воробјовим горама

Извор: https://mospat.ru/sr/news/94290/